

11. SVJETSKA GEOGRAFSKA OLIMPIJADA (iGeo)

Krakow, POLJSKA, 12. – 18. 8. 2014.

foto: Dubravka Spevec

Sl. 1. Rynek Główny – glavni trg u Krakowu

U poljskom gradu Krakowu (sl. 1), od 12. do 18. kolovoza 2014., održana je 11. svjetska geografska olimpijada. Poljska je za sada jedina država koja je dva puta bila domaćin najboljim mladim geografima svijeta; 2004. godine 5. svjetska geografska olimpijada održana je u Gdynji.

I ova svjetska geografska olimpijada održana je pod pokroviteljstvom Međunarodne geografske unije (IGU). Osnovni ciljevi svjetskih geografskih olimpijada su poticati zanimanje mladih ljudi za geografska istraživanja, razvijati njihova geografska znanja i vještine, doprinjeti razvoju svijesti o važnosti geografije kao predmeta u školama, ali i poticati socijalni kontakt među natjecateljima kao i međusobno uvažavanje različitih naroda i kultura. Službeni jezik svjetske geografske olimpijade je engleski.

foto: Ruzica Vuk

Sl. 2. Hrvatska geografska reprezentacija u zračnoj luci Zagreb – Pleso

Na 11. olimpijadi u Krakowu sudjelovala su 144 učenika iz 36 država sa šest kontinenata. Hrvatskoj je ovo bilo četvrto sudjelovanje, a po prvi puta su nastupili učenici iz Crne Gore i Srbije. Hrvatsku su na ovogodišnjoj olimpijadi predstavljali Mislav Glibo (SŠ Tina Ujevića, Kutina, danas student Medicinskog fakulteta u Zagrebu), Vedran Mihal (Gimnazija „Matija Mešić“, Slavonski Brod), Petar Bratulić (Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin) i Fabijan Čorak (XV. gimnazija, Zagreb). Učenici su selektirani na temelju višegodišnjih sudjelovanja i ostvarenih rezultata na Državnim natjecanjima iz geografije, koja se provode od 1994. godine. Za natjecanje ih je pripremao tim stručnjaka sa

foto: Dubravka Spevec

Sl. 3. Učenici na pismenom ispitu

Sl. 4. Hrvatski olimpijci na terenskom dijelu natjecanja u Krakowu

Geografskog odsjeka PMF-a u Zagrebu – doc. dr. sc. Ružica Vuk, dr. sc. Mladen Maradin, dr. sc. Ivan Čanjevac, dr. sc. Marin Cvitanović i doc. dr. sc. Dubravka Spevec. Na olimpijadu su ih vodili Dubravka Spevec, članica Upravnog odbora Hrvatskog geografskog društva te Marin Cvitanović, član Upravnog odbora i tajnik Hrvatskog geografskog društva (sl. 2).

Natjecateljski dio olimpijade (pismeni (sl. 3) i multimedijalni ispit) održan je na krakovskom Pedagoškom sveučilištu, dok se terenski dio natjecanja odvijao u zapadnom dijelu Krakowa (sl. 4). Pismeni ispit i terenski rad donosili su svaki po 40 %, a multimedijalni ispit 20 % ukupnih bodova. Pismenim ispitom, koji se sastojao od problemski postavljenih pitanja iz šest različitih tematskih dijelova (*Geology and Coastal Landforms, Forest Resources, Global Ecological Footprint, Impacts of Global Warming, Population and Health and Globalisation and Transnational Corporations (TNCs)*), provjeravale su se sposobnosti analiziranja, povezivanja i zaključivanja. Terenski rad sastojao se od više

Sl. 5. Osvajači medalja (s lijeva na desno: Petar Bratulić, Mislav Glibo, Vedran Mihal i Fabijan Čorak)

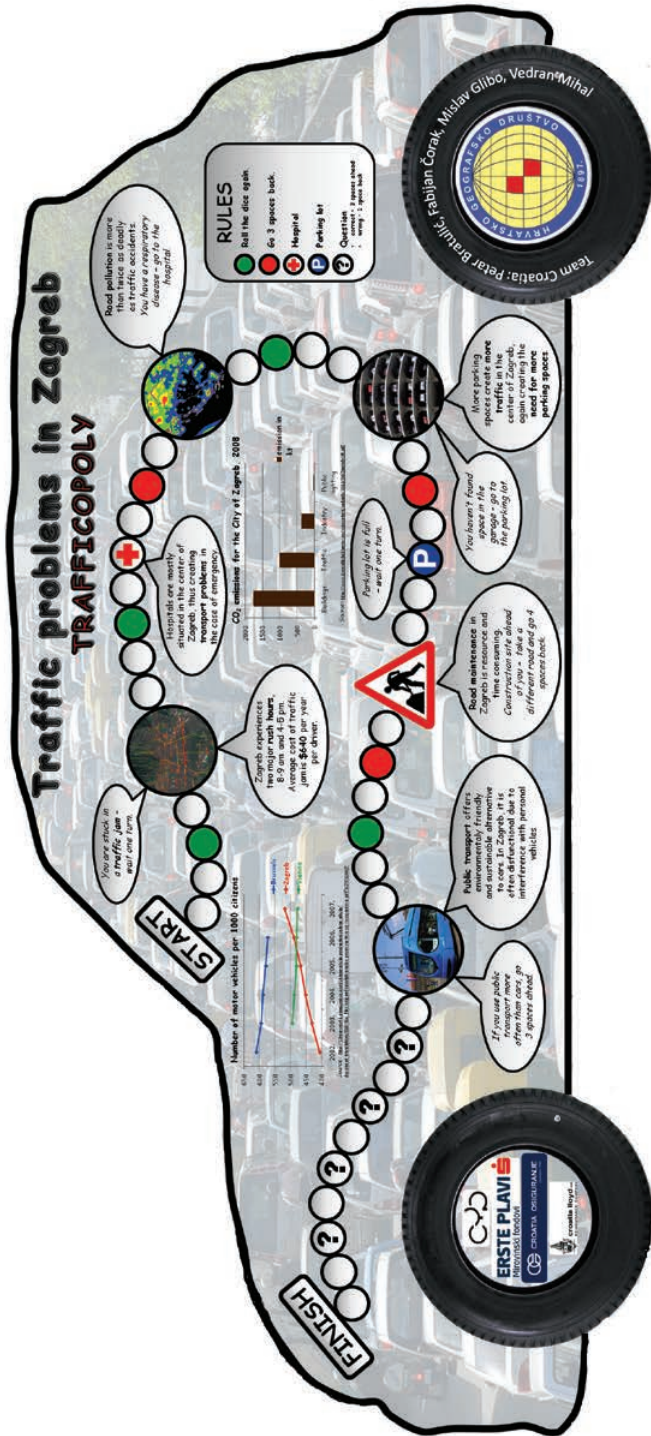

foto: Marek Barwiński

Sl. 6. Na svečanosti dodjele medalja i priznanja

segmenata, a trajao je dva dana. Učenici su prezentirali svoje kartografske vještine (izrada, analiza i čitanje sadržaja karte), sposobnost problemskog razmišljanja i izražavanja kroz odgovore na postavljena pitanja te grafičke vještine (izrada dijagrama, skica i tablica). Multimedijalni ispit se sastojao od niza zadataka koje su učenici rješavali na računalu uz pomoć fotografija, tematskih karata, satelitskih snimaka, dijagrama i kratkih filmova. Svaki dio natjecanja učenici odrađuju samostalno, a rezultati se prezentiraju za svakog učenika individualno, ali i timski. Naši su učenici na svim dosadašnjim olimpijadama na kojima su sudjelovali osvajali medalje, što je potvrđeno i u Krakovu. Vedran Mihal i Mislav Glibo osvojili su zlatne, Petar Bratulić srebrnu, a Fabijan Čorak brončanu medalju (sl. 5). Hrvatska je ekipno zauzela izvrsno 4. mjesto (sl. 6), što je jedan od najvećih ekipnih uspjeha u povijesti sudjelovanja Hrvatske na bilo kojoj svjetskoj olimpijadi znanja.

Osim natjecateljskog dijela, važan dio svake geografske olimpijade je i druženje koje se ostvaruje kroz niz društvenih i kulturnih događanja. Izvan natjecateljskog dijela koji se vrednovao za konačni plasman, održano je i timsko natjecanje u prezentaciji postera. Svaki je tim bio obavezan prije dolaska u Krakov izraditi poster na zadanu temu. Ove godine to je bila tema „Challenges of Contemporary Urban Areas“. Naši su učenici izradili poster s temom „Traffic problems in Zagreb“ (sl. 7). Svaki učenik u desetminutnom izlaganju predstavio je odabranu problematiku te je odgo-

Sl. 7. Poster hrvatskog tima

Sl. 8. Reprezentacije Hrvatske i Kine-Beijing na raftingu na rijeci Dunajec

varao na postavljena pitanja ostalih sudionika (učenika i njihovih mentora). Olimpijada je bila i prilika da svaka država sudionica prezentira jedan od simbola svoje države. Hrvatski su učenici sudionicima olimpijade predstavili povijest i značenje hrvatske šahovnice.

Kako bi se sve sudionike olimpijade upoznalo sa znamenitostima i načinom života zemlje domaćina, organizatori su pripremili više poludnevni i jedan cjelodnevni izlet u okolicu Krakowa. Cjelodnevni izlet uključio je posjet nacionalnom parku Pieniny na jugu Poljske, na granici sa Slovačkom. Dio planinskog lanca Pieniny (Pieniny Właściwe) proglašen je nacionalnim parkom 1932. godine, a prostire na 23,5 km² površine (56 % je pod šumom). Unutar NP nalazi se 982 m visoki vrh Tri krune (polj. Trzy Korony) podno kojeg teče rijeka Dunajec koja je imala važnu ulogu u oblikovanju reljefa unutar NP. Velika posebnost u ovom prostoru je velika bioraznolikost (oko 6500 životinjskih vrsta, oko 640 vrsta gljiva...). Tijekom posjeta svaka je reprezentacija imala priliku iskusiti vožnju rijekom Dunajec u tradicionalnim drvenim čamcima (sl. 8) te vožnju biciklom kroz nacionalni park. Poludnevni izleti uključili su upoznavanje sa znamenitostima Krakowa te posjet krakovskoj židovskoj četvrti Kazimierz (sl. 9), koja je u srednjovjekovnom razdoblju imala status grada. Kazimierz su u 15. stoljeću naselili brojni Židovi, ponajprije bogati trgovci i bankari. Sredinom 20. stoljeća ovdje ih je živjelo oko 5000, no većina je tijekom Drugog svjetskog rata stradala

foto: Dubravka Spevec

Sl. 9. Hrvatski učenici u posjetu židovskoj četvrti Kazimierz u Krakowu

ili iselila u Izrael. Osim brojnih sinagoga (Stara, Visoka, Isaacova...), posebnost Kazimierza je staro židovsko groblje Remuh iz 16. stoljeća, jedno od najstarijih u Europi. Godine 1993. ovdje je snimljen veći dio poznatog Spielbergova filma *Schindlerova lista*, koji je nagrađen sa sedam filmskih nagrada Oscar.

Tijekom natjecateljskog tjedna olimpijade organiziran je i posjet dvama lokalitetima s Popisa svjetske baštine UNESCO-a – Auschwitzu (sl. 10) i rudniku soli Wieliczka.

Auschwitz je bio najveći koncentracijski logor nacističke Njemačke u Drugom svjetskom

foto: Dubravka Spevec

Sl. 10. Ulaz u Auschwitz I.

ratu, u kojem je (prema procjenama) pogublje-
no oko 1,1 milijun ljudi, od kojih su oko 90 %
bili Židovi iz svih dijelova Europe. Nalazio se ne-
daleko poljskog gradića Oświęcima, a sastojao
se od tri kampa: Auschwitz I., Auschwitz II. (po-
znatiji kao Birkenau) i Auschwitz III (Monowitz).
Većina zarobljenika (oko 960 000) je pogublje-
na u plinskim komorama koje su se nalazile u
sklopu kampa Auschwitz II. – Birkenau, dok su
mnogi preminuli nakon prisilnog fizičkog rada
i izgladnjivanja. Godine 2015. obilježava se 70.
obljetnica oslobođenja Auschwitzta.

foto: Dubravka Spevec

Sl. 11. Hrvatski učenici u Gdańsku

foto: Dubravka Spevec

Sl. 12. Poljska prijestolnica Varšava – Trg Zamkowy

Sl. 13. Dine u NP Łeba Słowiński

Rudnik soli Wieliczka, otvoren prije 700 godina, eksploatirao se sve do 2007. godine. Jedan od najstarijih rudnika u Poljskoj proteže se na devet katova, dug je 287 km i doseže dubinu od 327 m. Turistička ruta, duga oko 3 km, započinje spuštanjem drvenim stepeništem (sa 378 stepenica) na dubinu od 64 m, a završava na 135 m ispod površine. Među glavnim atrakcijama su brojne skulpture od soli, podzemno slano jezero, tri kapelice i katedrala sv. Kinge (najveća podzemna katedrala na svijetu) koju su u kamenoj soli isklesali sami rudari. Procjenjuje se da godišnje ovaj rudnik posjeti oko 2 milijuna turista iz cijeloga svijeta.

Desetak reprezentacija po završetku natjecateljskog dijela nastavilo se družiti još pet dana na zanimljivoj i vrlo sadržajnoj post-iGeo ekskurziji. Ekskurzija je uključila posjet gradovima Łódžu, Toruńu, Malborku, Gdańsku (sl. 11), Gdynji, Sopotu i Varšavi (sl. 12). Posebnu atraktivnost predstavljao je posjet nacionalnom parku Łeba Słowiński, koji se nalazi uz obalu Baltičkog mora – obuhvaća 32,5 km obale. Danas turistički vrlo atraktivno područje (187 km²; od toga oko 102 km² su vodene površine – jezera i rijeke) između gradova Łeba i Rowy proglašeno je nacionalnim parkom 1967. godine; unutar granica NP-a postoji i UNESCO-ov rezervat biosfere (56,2 km²). U prošlosti je ovo područje bilo dio Baltičkog mora. Vjetar i morski valovi stvorili su pješčane dine (sl. 13) koje su ovo područje odvojile od Baltičkog mora. Visoke su i do 30 metara, a godišnje se

(u prosjeku) kreću prema unutrašnjosti između 3 i 10 metara. Za turiste je unutar NP-a uređeno oko 140 km pješačkih staza.

Kako bi svim sudionicima post-iGeo-a ekskurzija ostala u lijepom sjećanju, svojim stručnim znanjem i vođenjem doprinjeli su profesori i asistenti sa Instituta za geografiju i prostorno uređenje na Jagielonskom sveučilištu u Krakowu.

I ove godine odlazak hrvatskog tima na olimpijadu organiziralo je Hrvatsko geografsko društvo, a financijski potpomoglo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta te sponzori – Croatia osiguranje d. d., naš glavni sponzor, Croatia Lloyd d. d., Croatia – tehnički pregledi d. o. o., ERSTE d. o. o. i ERSTE DMD d. o. o., na čemu im se zahvaljujemo.

Iduća, 12. po redu svjetska geografska olimpijada održat će se u Tveru, Rusija, od 11. do 17. kolovoza 2015. godine.

DUBRAVKA SPEVEC